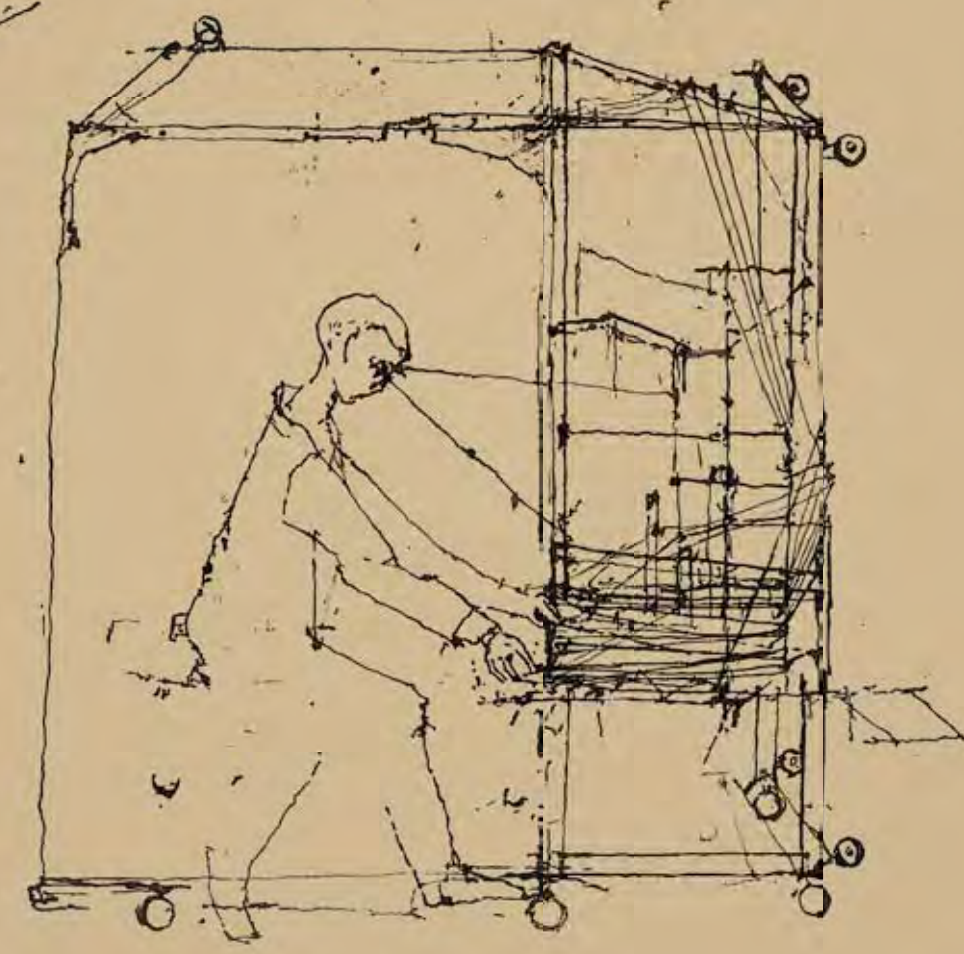

MYLLYTEATTERI 10 VUOTTA

↑ TAPPAUS GAALA, LAVASTUSLUONNOS, LUKASZ TRZCIŃSKI.
→ ESKO ANNALA, LUONNOS TAPPAUS GAALAN, LUKASZ TRZCIŃSKI.

Myllyteatterin tausta ja tavoite

KIRJOITETTU 16.12.2003:

”Myllyteatterin *taiteellisena tavoitteena* on – aluksi kolmiosaisen *Tapaus*-sarjan kautta –

pyrkä synnyttämään näyttämölle runoa: luoda teatterikieltä, joka ei perustu sanan teatterille vaan jossa teatterin eri elementit ja ulottuvuudet voisivat keskustella keskenään mahdollisesti uutta luovalla tavalla

tutkia teatteriesityksen valmistamisen erilaisia lähtökohtia: esityksen valmistamista tekstilähtöisesti; teemalähtöisesti; visuaalisuuslähtöisesti jne.

tutkia *fysisen teatterin lakeja*: millä tavalla liikettä voisi tuoda elimellisemmäksi osaksi teatteriesitystä liukumatta kuitenkaan tanssiteatteriksi

toisin sanoen: *myllätä* teatterin eri keinoja ja dramaturgioita vapaalla kädellä, ja tehdä sillä tavoin niin yhteiskuntaan kantaa ottavaa kuin ihmistä yksilönä puhuttelevaa teatteria. Erityisesti esityspaikkana toimii Suomenlinnan Tenalji von Fersenin Myllysalin.”

”Julmuus on ennen kaikkea terävänäköinen, se on jonkinlaista ankaraa kontrollia, välttämättömyyteen alistumista.”

”Julmuus tarkoittaa näyttämökeinojen ehdotonta ankaruutta, äärimmäistä keskitystä.”

—ANTONIN ARTAUD

Mylly on pyörinyt nyt kymmenen vuotta. Niiden myötä Myllyteatteri on asemoitunut paikkansa Suomen vapaan teatterin kenttään. Se ei tuota ympärivuotista ohjelmistoa eikä sillä ole omaa vakituista näyttämöä/esitystilaa. Jokainen tuotanto syntyy taiteellisen välttämättömyyden vuoksi, sitten kun kaikki esityksen tekemiseen tarvittavat asiat – sisältö, muoto, puitteet, esityspaikka ja työryhmä – ovat kerääntyneet yhteen paikkaan ja aikaan. Kymmenen vuoden aikana Myllyteatteri on tuottanut 13 produktiota Helsingissä ja 2 ulkomailla, aina kutakin esitystä varten etsityssä tai luodussa paikassa.

Työryhmässä on usein samoja taiteilijoita, jotka kerääntyvät uuden tuotannon ympärille kehittämään teatteritaidetta yhdessä eteenpäin. Useissa esityksissä ovat työskennelleet esimerkiksi **Jaakko Kiljunen, Paula Koivunen, Kaisa Niemi, Timo Ruuskanen, Yuko Takeda** ja **Niina Tamminiemi**. Ryhmän taiteellisena johtajana, työryhmien kokoajana ja esitysten sekä tuotannon suunnittelijana toimii ohjaaja-käsikirjoittaja **Miira Sippola**.

Tuotannollisesti suurimmat ponnistukset ovat olleet *Divina Commedia*-teatterihanke, joka toteutettiin Myllyteatterin johtamana Suomessa, Portugalissa ja Kreikassa vuosina 2011–12, sekä Tragediakilpailut – 9-päiväinen festivaali esityksineen ja seminaareineen Rautatien torilla vuonna 2008.

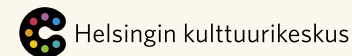
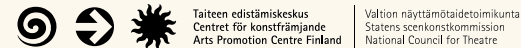
Myllyteatteri vieraili vuonna 2012 Makedoniassa Skupi International Theatre -festivaalilla, jossa *Divina Commedia* -esitys palkittiin festivaalin parhaana esityksenä.

Myllyteatterin organisatorisena taustana on aatteellinen yhdistys Myllyteatteri-yhdistys ry.

Vuodesta 2009 Myllyteatteri on ollut Valtion näyttämötaidoimikunnan harkinnanvaraisen toiminta-avustuksen piirissä. Samoin Helsingin kaupunki sekä monet säätiöt ja rahastot ovat avustaneet tuotantoja vuosien varrella. Myllyteatteri on toteuttanut ja hallinnoinut EU-hankkeen, jonka 350 000 euron kokonaisbudjetista puolet saatiin EU:n Kulttuuriohjelmasta.

Ilman julkista ja yksityistä tukea taiteellinen kokeilutyö ja projektiluonteinen esitysten tekeminen olisi mahdotonta. Kiitämme kaikkia tukijoitamme:

*Valtion Näyttämötaidoimikunta
Helsingin kaupungin Kulttuurikeskus
Koneen Säätiö
Alfred Kordelinin säätiö
Uudenmaan taidetoimikunta*

KONEEN SÄÄTIÖ

Miira Sippola
Myllyteatterin
taiteesta

Runo, lähtökohta

Alun perin kirjoitin runoa, rakastin sen nopeaa assosiaatiota, sitä kuinka helposti asia näyttyy toisin, kuinka yhdestä tuleekin monta...

Samalla kun moderni runo on kiel- tä, se on kielen rakentamista, menoa kielen tuolle puolen. Se leikkaa läpi arkisen kielen käytön, ja siksi se avaa meille todellisuutta totunnaisten sano- jen käytön takana. Mutta kirjainten kanssa työskennellessäni kaipaasin aina hikeä, fyysisyyttä. Oli pakko panna paperi ja näppäimistö tuonnemmaksi, ja uskaltaa näyttämön äärelle. Eikä sitä voinut tehdä niin, että ottaa tekstin ja tekee siitä teatteria. Alusta asti ajattelin, että koska teatterin haaste on tyhjä näyttämö, se pitää kohdata pelkän itsensä kanssa ja antaa sen sanella mitä sinne pitää laittaa. Uskoa **Antonin Artaudia**, joka sanoi:

**”.. Sommittelu- ja luomis-
työ ei tapahdu kirjailijan
aivoissa, vaan luonnos-
sa, todellisessa tilassa,
mutta sen lopputulos on
yhtä tarkoin määrätty ja
ehdoton kuin mikä tahan-
sa kirjoitettu teos, ulko-
naisesti vain tavattoman
paljon rikkaampi.**

Jos perustaa teatteriryhmän, se pitää mie- lestäni olla sitä varten, että tekee teatte- ria, jota ei voi tehdä muulla tavoin eikä muissa taloissa. Että perustettu teatteri itsessään on taiteellinen hanke. Mylly- teatterin toimintaa eteenpäin ajaneet ky- symykset ovat olleet: Mitä on omintakei- nen esityksen rakentamisen logiikka? Mitä on runous näyttämöllä? Mitä on teatterin fyysisyys?

Runoilija **Mirkka Rekolan** runokuvia ovat

Anna päivän olla kaikki

Tuoreessa muistissa kevät

Kohtaamispaikka vuosi

Numerot 3, 4, 7, 9, 12.

”Minä olen portti!”

Ulos- ja sisäänkäyntejä Mandala

Tapahtuma = tila = kaupunki

Vinha pyöritys

vastakohtien maailma = kaltaisuus

Aika = paikka =

tapahtuma

Miten tavoitella tällaisia asioita teat- terin keinoin, näyttämöllä? Mikä on mielen näyttämö?

**”Tyhjä kangas (kuten
tyhjä näyttämö) on
äärettömien mahdol-
lisuuksien tila.”**

—KAZIMIR MALEVITŠ

ILMANAINEN, ÄITI –
LUONNOS TAPAUS GAALAN,
EUKASZ TRZCIŃSKI.

12.8.2014

Mielen näyttämö ja realismi

12.8.2014

NÄLKÄINEN LAPSI, MARI –
LUONNOS TAPAUS GAALAN,
EUKASZ TRZCIŃSKI.

Järjen keinoin emme koskaan totuutta tavoita: tarkoitan, todellisuutta ”sellaisenaan.” Meidän havaitsemisemme on aina, lapsuuden jälkeen, konventioiden ja kulttuuripiirin värittämää. Vaikka miten haluaisimme, vasara on vain työkalu jolla lyödään naula jonkun läpi Käteemme annetaan jo pienenä hakka, ja näytetään kuinka sillä paukutetaan. Emme koskaan havaitse vasaraa ”raakana.” Paitsi silloin, jos joku taiteilija sen laittaa eteemme ja kehystää, tai asettaa sen näyttämölle. Silloin havahdumme katsomaan vasaraa Vasarana.

”Ole realisti”, sanotaan.

Taiteesta moni ajattelee, että se on turhaa ja poisheitettäväksi kelpaavaa liihustelua.

Ei se ole. Taide on Realismia.

Taiteessa on pelastus, ilman sitä maailma olisi vain tekninen. Ja sitä hän se on. Pyhä Talous, Kulutus, Tekniikka ja Poliitikka – arkipäivän ja yhteiskunnan keksityt ja sovitut lainalaisuudet sumentavat Realismin näkevät silmämme. Evankeliumi – pyhän tuleminen lihaan ja lihan ylösnousemus – on marginaalia.

Totuuden; Todellisuuden; Realismin olemus on kätkeyty. Se pitää vai-vautua etsimään esiin. Taiteen rooli on tämä. Taide osoittaa meille oikeaa realismia. Sen tehtävä on AVATA meille todellisuus.

Taiteella ei ole muuta virkaa. Helppoa se ei ole. Helppohan on aina vaikeinta. Ja käsittääkseni teatteri on kaikkein vaikein taiteenlaji hoitamaan taiteen virkaa. Koska sen perusmateriaali on monimutkaisista monimutkaisiin: ihminen.

Ensimmäisestä ohjaamastani esityksestä lähtien mielenkiinnon kohteeni on ollut, voisiko sanoa, spiritualistinen. Tai mielenfilosofinen ”Realismi.”

Taustani on teologisessa tiedekunnassa, ja jo siellä mielen sisällöt ja rakenne, ja kyky ”tavoittaa Todellisuutta” kiinnostivat minua eniten.

Mitä on lähimpänä, sisällä? Ja, mikä läpi maailma näyttäytyy?

Monta kertaa olen kutsunut työryhmän, ja aina selitän: ”Tämä on mielen näyttämö.” Tämä on minua jatkuvasti riivannut kysymys. Miten luoda mieli näyttämölle?

Samalla kun se on sisällöllinen kysymys, on se myös teatteritaiteellinen kysymys: miten teatteri voi kasvaa abstraktiksi taiteeksi?

”Totuus on ympyrän ja neliön kohtauspisteessä.”

—TADEUSZ KANTOR

Puolalainen teatteriohjaaja ja kuvataiteilija-lavastaja **Tadeusz Kantor** (1915–91) on ollut itselleni tärkein teatteriesikuva. Yhtäkään hänen teosta en ole nähnyt livenä, mutta esitystallenteita-kin katsoessaan tajuaa hänen taiteensa ja esitystensä voiman ja logiikan.

Kantor kurotti aina kohti arkikontventioiden takana olevaa todellisuutta ja toi sen esitysten kautta esiin *mielen sisäisen, yksityiskohdat pääasioina* esittävän todellisuuden. Se mitä Artaud halusi, sen Kantor toteutti.

Joka kerta hänen puoleensa kääntyessäni, joko manifestin, kirjoituksen, esitystallenteen tai hänen rakentamansa esitysobjektin muodossa, vahvistun tietämään, että taide on uskomatonta, teatteri ihmeellinen taidelajien sulatusuuni ja konkreettisuudessaan ja fyysisyydessäänkin mahdollinen samaan kuin musiikki; ja että mielen teatteri, mielen näyttämö ja sen logiikka on olennaisin ja perusteltu tavoite, ja näyttämö voi todella kääntää esiin todellisuuden *an sich*. Mikään tekninen saavutus ei ole niin tärkeää kuin todellisuuden kääntäminen eteemme, ei arkitodellisuudessa eikä liioin teatterissa.

Cricot2-ryhmänsä kanssa Kantor kiersi ympäri maailmaa, keskuspaikkana Krakova, pieni kellari: Cricoteka, johon hän säilöi ja arkistoi tekemänsä lavastus-objektit. Kyllä hän itse tiesi, että hänen työssään tiivistyy avantgardistisen teatterin henki ja että niillä on merkitystä jälkipolville.

Tadeusz Kantor teki Puolassa tismalleen samat keksinnöt kuin nykytaiteen isä, **Marcel Duchamp**. Kantor on opettanut mitä tulee tehdä, jos rekonstruoi näyttämölle ihmisen mieltä. Ja jatkuvasti hän opettaa paljon abstraktista teatteritaiteesta. Hänen syvästi henkilökohtainen ja Puolan historiaan kiinnittynyt taiteensa kertoo ihmisestä yleisemminkin. Realismin päästään henkilökohtaisen kautta.

Rakastan tuon kärttyisän ukon hahmoa, hermostunutta mutta aina hupailuun altista olemusta. Kantor tuo mieleeni oman isoisäni, **Esko Annalan**, joka esiintyy *Täpäs Gaalassa*; suora ja suuri nenäkin samaa sarjaa kuin meidän suvussa. Niin kuin Kantor, myös isoisäni oli arkistoija. Ja Kantorin isä ja minun isoisäni sotivat toisessa maailmansodassa samoissa maisemissa Krimillä.

Kantorin nimissä on vastikään juuri avattu uudistunut **Cricoteka**, missä hänen taiteensa on yhä nähtävissä esitysobjektien ja tallenteiden muodossa, ja keskus esittelee nykytaiteilijoita, jotka kulkevat hänen jalanjäljissään.

[Teatteriesitystä luodessa] täytyy olla tarkka näky lopputuloksesta (mikä tietysti katoaa yhtenä), jotta mielikuviutus ja luovuus ei johda harhaan. Siksi luovuus pitää panna tiukkaan kontrolliin. Se on tärkeäkin tärkeämpää silloin, kun ei ole mitään tekstiä jonka mukaan esitystä luodaan, ja joka antaa ohjeiston ja auttaa navigoimaan. Kun olen miettinyt näyttelijöiden luovuuden kanssa syntyvää pyörremyrskymäistä areenaa, jota voi verrata merenkäyntiin ja haaksirikkoihin, olen löytänyt tietyn kompassin.

Jos rekonstruoi lapsuutensa muistoja, ei ole välttämätöntä kirjoittaa juonta niin kuin kirjallisuudessa tehdään; jatkuvuudellista juonta. Se olisi väärin. Ja minua kiinnostaa hyvin paljon totuus; rakenne jota ei voi paikata, tyylillisesti korjata, kohentaa millään lisäyksillä.

Rekonstruoida lapsuusmuistoja ei sisällä mitään muuta kuin hetket, mielikuvat, tai ”negaatiot”, jotka ovat säilyneet lapsen muistoissa valikoituneina suunnattomien todellisten faktojen joukosta, valinta joka on merkittävä (taiteellinen valinta), koska se virheettömästi pyrkii kohti totuutta.

Lapsen muistossa vain yksi piirre jostakin tilanteesta, hahmosta, tapahtumasta, paikasta ja ajan hetkestä säilyy:

... isä tulee sodasta lomille, kiroilee, ja lähtee...

... äiti aina lähtee ja katoaa, sen jälkeen: kaipaus...

Ihmisen elämän kaikki muistot on merkitty mieleen yksittäisellä sanalla, yhdellä piirteellä.

... Esitystä tehdessä ja työskennellessä näyttelijöiden kanssa, tämä metodi on rajaava tekijä. Mutta se on hyvä rajaaja! Se on itse asiassa juuri se kompassi josta puhun.

Dante – yhdistelyjen ja rakenteen mestari

Dante on toinen mahtimies, johon olen ihastunut.

Myllyteatterin viimeisin työ ennen juhlagaalaa oli Danten *Jumalainen näytelmä*. Siihen keskittyminen oli vääjäämätön jatkumo halussani luoda mielen näyttämöä: Danten 1300-luvulla runoileman *Divina Comedian* kuvat helvetistä, kiirastulesta ja paratiisista ovat läpileikkaus ihmisestä tässä ja nyt. Samalla *Divina Comedia* on sielun matka, jonka taiteilija Dante itse kulkee. Ja kuinka hän sen kulkee: Dante punoo yhteen kuvia omasta tajuunnastaan (muistot, mytologiat, tarinat, opit, kaikki tieteenalat) ja rakentaa niistä runokuvansa, kuvaamaan ihmisessä olevia mielensisäisiä voimia.

Venäläinen runoilija **Osip Mandelstam** kirjoitti 1930-luvulla, jolloin hän Venäjältä maanpaossa ollessaan tutki innokkaasti *Divina Comediaa*: ”Vain nykyinen ranskalainen kuvataide ei ole lakannut ymmärtämästä Dantea.”

Ja kun muistamme 30-luvun ranskalaisen kuvataiteen: dadaismin, Marcel Duchampin, kollaashit, ei-lineaarisuuden – tämä taide, Osip Mandelstamin mukaan, piti yllä Danten perintöä! – Tämä on loistavasti sanottu ja minun on sitä helppo ymmärtää.

Tärkeä syy omaan Dantesta inspiroitumiseen liittyykin juuri taiteen keinoihin ja logiikkaan: metaforisuuteen, allegorisuuteen, hetkien yksityiskohdalliseen kuvailemiseen, karikatyyrin ja kliseen merkityksellisyyteen. Danten helvetti-, kiirastuli- ja paratiisikuvat ovat yhtäaikaaisia; ne konkretisoivat ihmisessä kaikkina aikoina eläviä voimia, mahdollisuuksia ja mielentiloja. Niillä on yhteytensä realistiseen arkitodellisuuteen, sillä arkitodellisuutta ei rakenna mikään muu kuin ihminen ja ihmismieli.

Tadeusz Kantor teki Puolassa tismalleen samat keksinnöt kuin Duchamp. Hän loi näyttämölle mielen näyttämöä, tutki todellisuutta, ja kuten Dantea, häntä kiinnosti vain totuus. Ihmismieli heijastaa todellisuuteen sen mitä heijastaa ja sen mukaan todellisuus näytetään. Kantor liittyy 1300-luvulla eläneen Dantelle jatkumoon.

Tadashi Suzuki ja Anne Bogart

Opintoni ulkomailla ovat olleet itseleni tärkeitä sekä teatteriopin kannalta, että sen tajuamiseksi, kuinka universaali laji teatteri on, ja kuinka näytämön sekä teatterityön ihanuus ja vaikeus on samankaltaista kaikkialla.

Amerikkalainen ohjaaja **Anne Bogart** yhdessä SITI Companynsä kanssa opetti käytännössä, kuinka esityksiä voi tehdä niin että sana ei dominoi, vaan kaikki teatterin elementit ovat rinnakkaisia toistensa kanssa. Minulle ohjaajana oli tärkeää harjoitella oma-kohtaisesti näyttämöllä, tajuta asioita omassa ruumiissa ja mielessä: harjoitellen Viewpoints-metodia ja Suzukimetodia. Viewpoints on Bogartin ja hänen kollegoitensa kehittämä postmoderniin ajatteluun pohjaava, näyttämöä hahmottava konsepti.

Suzuki-näyttelijäntöyden metodi taas on japanilaisen teatteriohjaaja **Tadashi Suzukin** ja hänen teatteriryhmänsä SCOTin kehittämä ankaran fyysinen näyttelijäntöyden harjoittelumuoto, joka nerokkaasti herättelee ihmisessä piileviä voimia ja kykyjä ja opettaa kontrolloimaan niitä taiteellisella tavalla. Opinnot johdattivat minut lisäopintoihin Japaniin, Toga-muran sumuisille vuorille.

Togassa, pienessä vuoristokylässä länsi-Japanissa työskentelee maailmankuulu Suzuki Company of Toga (SCOT). Siellä hikoillessani ja vastakkain omien heikkouksien kanssa kamppaillessani – ja nähdessäni kaikkien muiden kamppailut ja joka ilta hienot esitykset, ajattelin, että täällä on teatterin sydän. Sitoutuneisuus ja omistautuminen, fyysisuus ja henkisyys, perinne ja nykyteatteri tanssivat yhdessä kompleksissa pienessä kylässä kaukana ei mitään, jonne kuitenkin, työn laadun vuoksi, joka vuosi matkustaa suuri joukko teatterintekijöitä ympäri maailmaa. Myös Tadeusz Kantor puolalaisen Cricot2-ryhmänsä kanssa vieraili Suzukin kutsumana tuossa kylässä aikanaan. He esittivät kuuluisan maailmaa kiertäneen *Kuollut luokka* –esityksensä kanssa siinä Suzukin rakennuttamassa teatterissa, jossa me harjoittelimme koko työskentelyn ajan.

Myllyteatterin näyttelijöistä sittemmin moni on opiskellut Suzuki-metodia sekä Viewpoints-teknikkaa. Myllyteatterin näyttelijä Yuko Take-dan vetää viikottain teknistä harjoittelua näiden metodien kautta. Myllyteatterin produktioissa näyttelijäntöyden apuna ja lähtökohtana käytetään Suzuki- ja Viewpoints-metodeita.

Karuselli

Olla taiteilija.

On että on pakkomielle.

Teatterissa tavataan usein sanoa, että mitä enemmän jokin hävettää – näyttää tai katsoa – sitä, totuudellisemman äärellä ollaan.

Esitys kiertää usein häpeää. Kuin karuselli.

KARUSELLI on minulle jonkunlainen päähänpintymä.

Karuselli oli mukana Myllyteatterin ensimmäisessä ensi-illassa Myllysalissa, *Tapaus A*:ssa. Se sama karuselli on näyttämöllä nyt *Tapaus Gaalassa*. Olen useissa ohjauksissani käyttänyt karusellia metaforana. Näyttää siltä, että karuselli ja sen pyörintä on ainainen kuva, tunnelma, olotila, jopa uhka, johon palaan esityksissä.

Ehkä karuselli on lapsen näkökulma. Tarkkailijan roolin omaksuttuaan on kuin karusellin hiljainen akseli. Perheen elämä pyörii vinhaa vauhtia ympäri, ympäri.

On erilaisia voimia, mielen lakeja. Esitys voi kuoria esiin erilaisia kerroksia, esittelemällä erilaisia hahmoja ja siis mielen kerroksia. Hahmot pyörivät karusellissa. Kaikki aina pyörii karusellissa...

Kuvanveistäjä **Mia Hamari** sanoi, että hänellä on ateljeessaan paljon tavaraa, jota hän saattaa katsella parikin vuotta. Sitten yhtäkkiä hän yhdistää kaksi asiaa.

Tehdään asioita. Sitten yhtäkkiä: yhdistetään ne. Sitä on esityksen tekeminen.

Tavoitteena runo, assosiativisuus. Näyttämöllinen kokonaistaideteos, jota sana ei dominoi. Sinfonisuus. Jokinainen elementti soittaa omaa säveltään.

PYÖRIESSÄ LÖYTÄÄ ÄÄRIVIIVANSA.

Nyt tämä juhlaesitys. Tapaus Gaala.

Tämä on esitys, jälleen kerran, tyhjyyden tulemisesta näyttämölle.

Tämä on sen kysymyksen selvittämistä, mistä tässä – minussa: minun mieleni tyhjyydessä: näyttämön hämärässä: mielen näyttämöllä – on kyse.

→ TAPAUSSA GAALAA VARTEN
LAVASTAJA-KUVATAITEILIJAJA
LUKASZ TRZCIŃSKI ON TEHNYT
KUSTAKIN NÄYTTÄMÖLLÄSTÄ
NÄKÖISNUKEN. MIKÄ NUKKE ON?
IHMISEN SISIN, VIATTOMIN
MEISSÄ? VARJOMME? SISÄINEN
LAPSEMME? LUOVUUS? VAI ONKO
NUKKE YHTÄ KUIN KUOLLUT? ONKO
SISÄINEN LAPSEMME KUOLLUT?

Tapaus Gaala

Tapaus Gaala -esitystä tekemään lähtiessä ovat tärkeitä kysymyksiä jälleen olleet:

- 🔪 Kuinka tuoda näyttämölle muistikuvia ja luoda teatteria joka toimii mielen logiikalla?
- 🔪 Kuinka jokainen itsenäinen teatterin elementti on autonominen yksikkö, eikä tarinan palvelija? Niin kuin orkesterissa soitin omine sointiväreineen on itsenäinen instrumentti.
- 🔪 Kuinka rinnastaa asioita niin, että luomme dynaamista partituuria teatterin elementtien keinoin?
- 🔪 Kuinka esine tulee esiin itsensä?
- 🔪 Kuinka henkilöhahmo muodostuu, ja mikä sitä rakentaa? Kuinka äänen väri tai yksittäinen toiminto voi rakentaa henkilöhahmoa?

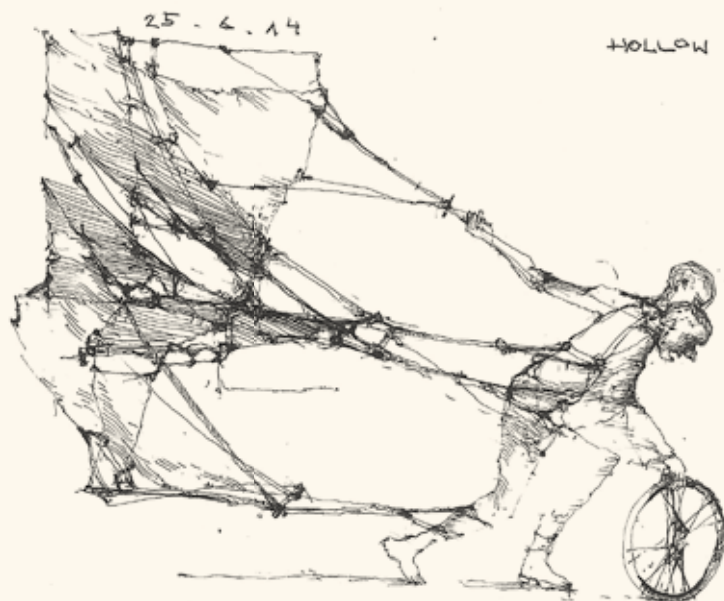
Näyttelijä = ready-made

Teatterin olennaisin kysymys on: Kun teatterin materiaali on ihminen, kuinka tiivistää ihmisestä *ihminen*? Mielestäni vastaus on ready-made. Näyttelijä pitää nähdä tietyn energiavoiman ilmentymänä, ei henkilöhahmon illuusiona.

Ready-made -taiteilija Marcel Duchamp yhdisti kaksi omaan tarkoitukseensa tehtyä objektia, luoden koneen ilman tarkoitusta, *non-functional machine*.

Näyttääksemme ihmisen – mihin teatterissa pyritään ja mielestäni pitää pyrkiä, mahdollisimman syvällisellä tavalla – meidän pitää tehdä vastakkainen, ei elävöittää vaan *mekanisoida ih-*

minen, luoda ihmisestä (näyttelijästä) veistos, elävä veistos. Meidän pitää tuoda koko esitystaitteeseen, kohtaukseen ja koko kompositioon *jotain muuta*: tehdä ei-toiminnallinen kohtaus, katkaista eleen ja sen merkityksen välinen yhteys, jyrkästi erottaa teksti ja toiminta toisistaan. Yhdistää ihmiseen esineitä, tuoda ihmiseen jokin vieras, tehdä ihmisestä vieras, ja vielä vieraampi. Uskon että se on väylä nähdä jokin kätkeytynyt totuus ihmisestä: kauneus ja pyhyys. Siksi pyrimme näyttämölliseen ready-made-taiteeseen, joka tuo näyttämölle, näyttelijän rinnalle uusia elementtejä, kuten nuket, esineet, musiikin tasaveroisena elementtinä.

PAAPPA, LUONNOS
TAPAUS GAALAN,
ŁUKASZ TRZCIŃSKI.

Rakenteesta: Pyhän Avilan Teresan sisäinen linna ja sen 7 kehää

Säveltäjä **Eino-Juhani Rautavaara** sanoi, että 12-säveljärjestelmä oli hänelle helpotus: yhtäkkiä oli rakenne, johon asetella tunteikkaat sävelvyöryt joita hän on loi.

Huomaan, että minulle samanlaisen dramaturgisen järjestelmän on antanut teatteritoimintani alusta pitäen **Teresa Avilalaisen** (espanjalainen mystikko, karmeliittasääntökunnan perustaja, s. 1515 – k. 1582,) visioima rakenne ihmisen sielusta. Teoksessaan *Sisäinen linna*, Avilan Teresa kuvaa ihmisen sielua pyöreäksi linnaksi, jonka huoneet asettuvat seitsemälle eri kehälle. Teresa kuvaa – vuosisatoja ennen psykoanalyysiiä ja modernia psykologiaa – havaintonsa ihmisen mielen kerroksista. Voi olla, hän sanoo, että ihminen elää koko elämänsä sielunsa ulkopuolella, linnan piholla. Ja hän kuvaa tarkasti, millainen järjestys missäkin huoneissa vallitsee, ihmisen edetessä sisempiin huoneisiin sisäisessä linnassaan.

Mielen rakenne – vain oman sisäisyytemme selvittämisen kautta voimme havaita tarkemmin. Kohti Realismia! Yksinkertaisuutta ja pyhyttä.

Ensimmäinen teatteriesitys, jonka ohjasin, oli nimeltään *Houkka*. Siinä päähenkilö oli Teresa Avilalainen (häntä loistavasti näytteli *Tapaus Gaalessakin* näyttämöllä esiintyvä Kaisa-Liisa Logrén) ja lisäksi mukana oli kuusi nykyajan naista kuin mitään nunnaa. Esitys käytti Teresan tekstiä sellaisenaan, ja se eteni linnan ulkopihoilta sisäisimpään huoneeseen.

Tämä rakenne oli ohjeellisena myös esityksessä *Saari*.

Dante tarjosi oma järjestelmänsä sielulliselle matkalle helvetin tasojen, kiirastulen vuorten ja taivas-avaruusmatkailun kautta. Sen perusteella tehtiin *Jumalainen näytelmä*.

Mutta taas palaan Teresaan. Hänen seitsemän huonetta ovat *Tapaus Gaalessa* sisäisenä rakenteena, niin kuin minä ne tänään, näyttämön kielellä pystyn näyttämään.

Minä en ole luonut mitään. Mutta olen odottanut pimeässä, ja sille näyttämölle nämä hahmot näyttämön hämärästä astelivat, niin kuin astelivat. Ja karuselli lähti pyörimään, yhdessä näyttelijöiden luovuuden kanssa.

Tässä kaikessa kokoamistyössä ja näyttämölle runoilussa tärkeä slogan on ollut isoisa Kantorin sanat:

**”Sinnikkäästi odottaa
mielikuvituksen
pimeässä huoneessa.”**

TAPPAUS GAALA, LAVASTUSLUONNOS, LUKASZ TRZCIŃSKI.

↑↑ *DIVINA COMMEDIA*, 2012, KUVA JOANA RICARDO.
↑ *JUMALAINEN NÄYTELMÄ*, 2011, KUVA HELI SORJONEN.

Tuotannot 2014–2003

Täpäs Gaala

2014, KOKOTEATTERI
KONSEPTI, TEKSTI, OHJAUS MIIRA SIPPOLA
DRAMATURGI TITTA HALINEN
NÄYTELIJÄT IDALOTTA BACKMAN, PILVI HÄMÄLÄINEN, HENNA KAIKULA, JAAKKO KILJUNEN, PAULA KOIVUNEN, KAISA-LIISA LOGRÉN, KAISA NIEMI, TIMO RUUSKANEN, YUKO TAKEDA JA NIINA TAMMINIEMI
LAVASTUS, NUKET JA PUVUSTUS LUKASZ TRZCIŃSKI
ÄÄNISUUNNITTELU JOONAS OUTAKOSKI
VALOSUUNNITTELU VILLE MÄKELÄ
VALOKUVAAJA HANNA-KAISA HÄMÄLÄINEN JA HELI SORJONEN
GRAAFIKKO JANI PULKKA
ASSISTENTTI NUKKIEN VALMISTAMISESSA TUOMAS TEITTINEN
TUOTTAJAT ELINA RAITIS, LAURA HEIKKINEN, MIIRA SIPPOLA / MYLLYTEATTERI

Divina Commedia

2012, MARMORIKAIVOS VILA VICOSA, PORTUGALI JA MAKEDONIAN KANSALLISTEATTERI, SKOPJE
KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS MIIRA SIPPOLA
NÄYTTÄMÖLLÄ DIANA NIEPCE, ANDRÉ SALVADOR, FÁBIO MOREIRA, SUSANA NUNES (POR);
NANTIA PAPATHEODOROU (GRE); ULLA RAITIO, TUOMAS TULIKORPI, JAAKKO KILJUNEN, IDALOTTA BACKMAN (FIN) JA YUKO TAKEDA (JAP).
SKENOGRAFIA AILI OJALO (FIN)
PUKUSUUNNITTELU SARA MACHANO DA GRACA (POR)
ÄÄNISUUNNITTELU SÉRGIO MARTINS JA RUI LIMA

Jumalainen näytelmä

2011, TIIVISTÄMÖ, SUVILAHTI, HELSINKI
OHJAUS MIIRA SIPPOLA
NÄYTELIJÄT TUOMAS TULIKORPI, YUKO TAKEDA, ULLA RAITIO, IDALOTTA BACKMAN, JAAKKO KILJUNEN, OUTI CONDIT, KATARIINA JUMPPANEN, JONI SAARELA, MIIKKA TUOMINEN, MAKSIM PAVLENKO, PILVI HÄMÄLÄINEN, IIDA RAUHALAMMI
LAVASTAJA-PUKUSUUNNITTELIJA AILI OJALO
VALOSUUNNITTELIJA MATTI JYKYLÄ
SÄVELTÄJÄ TIMO MUURINEN
ÄÄNISUUNNITTELIJA JOHANNA STORM
ÄÄNIHARJOITTAJA PIA SKIBDAHL
KOREOGRAFINEN APU PIIA PELTOLA
OHJAAJAN ASSISTENTTI MIRVA ANJALA

Saari

2010, EDINBURGH FRINGE FESTIVAALI JA 2009, ESPAN LAVA JA STOA
NÄYTELIJÄT KAISA NIEMI JA YUKO TAKEDA
OHJAUS JA KÄSIKIRJOITUS MIIRA SIPPOLA
SÄVELTÄJÄ JOHANNA JUHOLA
ÄÄNISUUNNITTELU JOHANNA STORM
VALOSUUNNITTELU JANI-MATTI SALO
PUVUSTUS JA REKVISIITTA PAULA KOIVUNEN
TUOTTAJA JAN LIESAHO / KATRI MUHONEN

Via Crucis

HELSINKI
OHJAUS MIIRA SIPPOLA
ÄÄNISUUNNITTELU JUUSO VOLTTI
VALOSUUNNITTELU JUHO RAHIJÄRVI
LAVASTUS JA PUKUSUUNNITTELU AILI OJALO JA SIGRID LEIS
OHJAAJAN ASSISTENTTI MIRVA ANJALA

ROOLEISSA 2010

JEESUS YUKO TAKEDA **PIETARI** TUOMAS TULIKORPI **ÄITI MARIA** NIINA TAMMINIEMI **PILATUS** HENRY HANIKKA **YLIPAPPI KAIFAS** JUSSI LAMPI **HANNAS** JUHA MUJE **PARISEUS** SEIDI HAARLA **MARIA MAGDALENA** Eeva PUTRO **JESAJA** TONI KAMULA **JUUDAS** ARI SUZUKI **OPETUSLAPSET** MIKKO AHONEN, RUUSU HAARLA, EIJA KAUPPI, PASI NYMAN, PAULI PALLASKORPI, IIDA REKONEN, JONI SAARELA, TIMJAM UDDSTRÖM **JUMALPERSOONAT** PAULA LAURILA JA SARI PALMGREN **SOTILAAT** PIIA PELTOLA (KOREOGRAFIA), ANNA ROSENDAHL, MARJA VEKKANEN, ANTTI VIRTA **PALVELUSTYTÖT** SONJA SASSI JA VILMA SIPPOLA **KANSA** KYMMENIÄ HIEENOJA AVUSTAJIA

ROOLEISSA 2009

JEESUS SEPPÖ MERVIÄ **PIETARI** TUOMAS TULIKORPI **ÄITI MARIA** NIINA TAMMINIEMI **MARIA MAGDALENA** ULLA RAITIO **JUUDAS** JUKKA PELTOLA **PILATUS** HENRY HANIKKA **YLIPAPPI KAIFAS** PETE LATU **HANNAS** JARKKO LAHTI **JESAJA** TONI KAMULA **JUMALPERSOONAT** PAULA LAURILA JA SARI PALMGREN **SOTILAAT** ANTTI SILVENNOINEN (KOREOGRAFIA), JULIAN REMES, EUGENE KLEPARSKI, KIMMO MALIN **OPETUSLAPSET** JOEL MÄKINEN, JONI SAARELA, PAULI PALLASKORPI, AARO WICHMANN, KAISA LAPPALAINEN, LIINA TUOMINEN, REETA TUORESMÄKI, AKSELI HANNULA, KIMI VILKKULA, HENRIKKA HIMMA **KANSA** KYMMENIÄ HIEENOJA KANSALAISIA

↑↑ SAARI, 2009 & 2010, KUVA HELI SORJONEN.
↑ VIA CRUCIS, 2010, KUVA HELI SORJONEN.

↑↑ VIA CRUCIS, 2009, KUVA HELI SORJONEN.
↑ LOOTIN VAIMO, 2008, KUVA HELI SORJONEN.

Lootin vaimo

2008, TEATTERITELTTA, RAUTATIENTORI, HELSINKI
NÄYTTÄMÖLLÄ HANNA RAISKINMÄKI (LOOTIN VAIMO), EERO ENQVIST, PIIA PELTOLA, EERO SAVELA, NIINA TAMMINIEMI, RIIKKA PELKONEN, ANNA-KAISA NIINIKOSKI, AINO OJANEN, PAULA LAURILA JA KATARIINA LANTTO
KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS MIIRA SIPPOLA
MUSIIKKI EERO SAVELA
KOREOGRAFIA PIIA PELTOLA
LAVASTUS PAULA KOIVUNEN
PUVUSTUS AILI OJALO
VALOSUUNNITTELU JUKKA KOLIMAA
DRAMATURGI MARIA KILPI
TUOTTAJA TAINA LINNA
TUOTANTO MYLLYTEATTERI, YHTEISTYÖSSÄ YLIOPPILASTEATTERIN KANSSA

Teatteritelttä-festivaali ja tragediakilpailut

ANTIIKIN KREIKAN TRAGEDIAKILPAILUISTA MALLIA OTTAVA NYKYTEATTERIFESTIVAALI: YHDEKSÄNPÄIVÄINEN NÄYTELMÄKILPAILU JA KATUTASON TEATTERITAPAHTUMA HELSINGIN RAUTATIENTORILLA.
TUOTTAJA MIIRA SIPPOLA JA JUTTA HEIKKILÄ / MYLLYTEATTERI
VALOMESTARI JUKKA KOLIMAA
ÄÄNIMESTARI JUUSO VOLTTI
TRAGEDIOIDEN OHJAAJAT ATRO KAHILUOTO, ANNA-MARI KARVONEN JA MIIRA SIPPOLA

Täpaus C – Eläimen etsintä

2007, ATENEUM-SALI
OHJAUS KAISA-LIISA LOGRÉN
NÄYTTÄMÖLLÄ MINNA KROOK, KAISA NIEMI, JARKKO NYMAN, JUKKA RUOTSALAINEN, MIIRA SIPPOLA
VIDEOILLA JA ÄÄNENÄ PAULA KOIVUNEN
LAVASTUS JA PUVUT LAURA PORANEN
VALOSUUNNITTELU HEIKKI PAASONEN
ÄÄNISUUNNITTELU JUKKA RUOTSALAINEN
LIIKE KAISA NIEMI
DRAMATURGIA KAISA-LIISA LOGRÉN, MIIRA SIPPOLA JA TYÖRYHMÄ
TUOTANTO MYLLYTEATTERI JA ATENEUM-SALI / MIKA VÄYRYNEN

Täpaus C – Tyhjän mahan kutsu

2005, ATENEUM-SALI JA 2006, MYLLYSALI
KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS MIIRA SIPPOLA
ESIINTYJÄT PAULA KOIVUNEN, MARITTA KUULA, KAISA NIEMI, MATTI ONNISMAA, NIKO RAJALA, TIMO RUUSKANEN, NIINA TAMMINIEMI JA KAISA-LIISA LOGRÉN
LAVASTUS JA PUVUSTUS AILI OJALO
VALOSUUNNITTELU JUHO RAHIJÄRVI

Täpaus A

2004, MYLLYSALI
ESIINTYJÄT PAULA KOIVUNEN, KAISA NIEMI, MATTI ONNISMAA JA TIMO RUUSKANEN SEKÄ KAISA-LIISA TUOMINEN JA MIIRA SIPPOLA
KÄSIKIRJOITUS MARTIN CRIMP
OHJAUS MIIRA SIPPOLA
LAVASTUS JA PUVUT AILI OJALO
VALOSUUNNITTELU JUHO RAHIJÄRVI
ÄÄNISUUNNITTELU JOHANNA STORM
TUOTTAJA JOHANNA AUTIO

Suuren hyvästijätön päivä

2004, MYLLYSALI
ESIINTYJÄT EERO ENQVIST, JOHANNA JUHOLA, LAURA KAIRAMO, KAISA NIEMI
KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS MIIRA SIPPOLA

Aineen tahtoa vastaan

2004, TEAK
MIIRA SIPPOLA JA HANNA VAHTIKARI DRAMATISOIVAT RUNOESITYKSEN Eeva-Liisa MANNERIN, SAILA SUSILUODON JA WISLAWA ZSYMBORSKAN RUNOISTA.

Lapua!

2003, KOKOTEATTERI
NÄYTELJIJÄT KARI KETONEN, PAULA KOIVUNEN, KAISA-LIISA LOGRÉN, SATU PAAVOLA, OSKARI PERKKI JA MIIRA SIPPOLA
KÄSIKIRJOITUS JA OHJAUS MIIRA SIPPOLA
KOREOGRAFIAT KAISA NIEMI
MUSIIKIN HARJOITUS SANNA KURKI-SUOMIO
VISUAALISUUS AILI OJALO
VALOSUUNNITTELU JUHO RAHIJÄRVI
ÄÄNISUUNNITTELU ARI ERKKO
TUOTTAJAT SANNA SALMEVAARA JA ELINA RAITIS

↑↑ TEATTERITELTTA-FESTIVAALI, 2008, KUVA HELI SORJONEN.

↑ TAPAUS C – TYHJÄN MAHAN KUTSU, 2005 & 2006, KUVA HELI SORJONEN.

SAINI-TÄTI, LUONNOS TAPAUS GAALAN, LUKASZ TRZCIŃSKI.

PAAPPA, LUONNOS TAPAUS GAALAN, LUKASZ TRZCIŃSKI.

Cricoteka the Centre for the Documentation of the Art of Tadeusz Kantor
2-4 Nadwiślańska Street, Krakow, Poland
www.news.cricoteka.pl

Tadeusz Kantor (1915-1990) was one of the most significant Polish artists and reformers of the theatre in the 20th century. On 12th September 2014, in Krakow, the legendary Cricoteka founded by Kantor himself has opened its new venue to the public. Thus the artist's vision will finally be fulfilled: the creation of a space fit for a *living artistic event*.

Cricoteka functions simultaneously as museum, archive, gallery and research centre, boasting a unique collection related to the artist. This enables Cricoteka to organise exhibitions, symposiums, theatrical productions, workshops and to issue various publications.

cricoteka

Kulttuurikeskus Sofia

Kallvikin luonnonkauniissa niemessä, meren rannalla, Vuosaaren alueella sijaitsee Kulttuurikeskus Sofia – ihmisten kohtaamispaikka Helsingissä

Idearikkaiden kokouspäivien vietto ja isojenkin tapahtumien järjestäminen onnistuu Kulttuurikeskus Sofiassa.

Vietä myös juhlatilaisuutesi nauttien Sofian vieraanvaraisuudesta!

Sofian hotellissa majoituit mukavasti rauhallisessa ympäristössä meren rannalla kuunnellen mäntyjen huminaa ja lintujen laulua.

Pyhän Viisauden kappeli on avoinna kaikille arkisin rukousta ja hiljentymistä varten. Sofian omistaa Suomen ortodoksisen kulttuurikeskuksen säätiö, jonka hallituksen puheenjohtajana toimii metropoliitta Ambrosius.

KULTTUURIKESKUS SOFIA
Kallvikinniementie 35,
00980 Helsinki
puh. +358 10 277 900
e-mail: myynti@sofia.fi
www.sofia.fi

MY LITTLE EARLIER IN VOOLIA